

**LA FLORESTA
(PEARSON)
DESAPAREGUDA**

AUTORIA DESCONEGUDA / Col·lecció JOAN BEA

LA FLORESTA (PEARSON) DESAPAREGUDA

Claudia Arruga - Aram Vernet

LA FLORESTA (PEARSON) DESAPAREGUDA

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: febrer del 2023

© dels textos: Clàudia Arruga Rodríguez
i Aram Vernet Vidiella

© del pròleg: Xavier Moret

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció Catalunya Desapareguda: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original i disseny:
Editorial Efadós

Col·laboració:

Ajuntament de Sant Cugat del Vallès
Comissió d'Història, Patrimoni i Memòria
del Consell de barri de la Floresta
Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya

Amb el suport:

Assessorament lingüístic:

Elisabet Kamal Boix

Fotografia de portada:

Bellós Agulló / IEFC - Fons Bellós Agulló

Fotografia de la portadella:

Autoria desconeguda / Col·lecció Joan Bea

Acrònims:

AA AFC (Associació d'Amics i Amigues
de la Floresta de Collserola)
AFCEC (Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista
de Catalunya)
AMSCV (Arxiu Municipal de Sant Cugat del Vallès)
ANC (Arxiu Nacional de Catalunya)
APVF (Associació de Propietaris
i Veïns de la Floresta Pearson)
FGC (Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya)
NSMLF (Nostra Senyora de Montserrat de la Floresta)

ISBN 978-84-19239-79-2

DL B-1843-2023

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb
l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per
la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment
d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de
Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

La Floresta Pearson, un estat mental

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Un barri al cor de Collserola

Pàg. 12

ELS ORÍGENS

El baixador com a objectiu

Pàg. 54

LA COLÒNIA ES CONSOLIDA

Tarruell, promotor urbanístic

Pàg. 110

DE LA COLÒNIA AL BARRI

La Floresta del 600

Pàg. 160

LA FLORESTA HIPPY

Una experiència d'autogestió

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

LA FLORESTA PEARSON, UN ESTAT MENTAL

Xavier Moret, periodista i escriptor

La Floresta és sobretot un estat mental. Més enllà dels límits geogràfics, dels boscos i de la humitat, de les cases que s'hi han anat fent i desfent, de les cicatrius de la via del tren i de l'autopista i de la gent que hi viu, la Floresta té el curiós poder de fer-se invisible als ulls dels que no hi viuen. Els que no la coneixen passen de llarg i no aconsegueixen entendre el seu encant, però els florestans sabem que tenim la sort de viure en un lloc especial, en plena natura i molt a prop de Barcelona.

Quan hi vaig anar a viure, el 1982, els cartells encara indicaven *La Floresta Pearson*, però amb els anys el *Pearson* ha caigut en desús. Llàstima. L'enginyer nord-americà Frederick S. Pearson, l'home que va portar la llum a Catalunya a començaments del segle xx, es mereixia l'homenatge.

Nascut el 1861 a Massachusetts, Pearson era una multinacional *avant la lettre*. Quan el 1911 el van dur al cim del Tibidabo, ho va veure clar: construïria preses al Pirineu per obtenir l'energia hidroelèctrica que substituïria el carbó que alimentava les fàbriques del Poble Nou. A més, va comprar la companyia de tramvies i va

dissenyar un tren que travessaria la muntanya del Tibidabo i connectaria les fàbriques del Vallès amb Barcelona. Entremig, va projectar unes urbanitzacions idíl·liques *a l'anglesa*, amb casetes voltades de jardí i el bosc a prop.

Les grans obres avançaven a bon ritme fins que el 1915 un torpede alemany va enfonsar el transatlàntic Lusitania i va provocar la mort de Pearson i de 1.197 persones més. A partir d'aquell fet tràgic, la improvisació va guanyar la planificació i la Floresta va créixer d'una manera un pèl caòtica, amb barreja d'aportacions dels primers estiuejants, de la gran onada migratòria, dels hippies que desertaven de Barcelona, d'uns estrangers originals i de professionals liberals. Mentre tot això passava, els florestans han anat construint un estat mental que els fa conscients de viure en un lloc únic, un estat mental que és el que dibuixa en essència el present i el futur de la Floresta.

AUTORIA DESCONEGUDA / FGC

Introducció

UN BARRI AL COR DE COLLSEROLA

Aram Vernet Vidiella i Claudia Arruga Rodríguez

L'any 2019, el barri de la Floresta va complir cent anys. Al llarg d'aquest temps, les persones que per diferents motius han passat per aquest racó de Collserola han deixat el seu testimoni en forma de fotografies. Amb motiu d'aquesta celebració, la Comissió d'Història, Patrimoni i Memòria es va encarregar de digitalitzar i arxivar minuciosament una gran quantitat d'aquestes imatges, i gràcies a elles s'ha pogut fer aquest llibre.

Per sort, les últimes dècades, diferents veïnes i veïns ja havien fet tasca de recerca històrica, i el Centenari ha estat l'excusa per poder ampliar tota aquesta documen-

tació, posar-hi ordre i aconseguir un relat rigorós.

El llibre s'ha dividit en quatre capítols que retraten les diferents èpoques que ha viscut aquest barri de curta història, que permeten descobrir com eren les cases i els carrers, com vestien i vivien els seus pobladors, així com veure els usos que s'han donat als diversos espais.

El lloc que avui ocupa la Floresta ha estat un bosc treballat i transitat per les persones des de fa segles. Les masies de can Busquets i can Llobet havien extret fusta, caçat i conreat els camps des d'abans del 1500, i només els bandolers i les diferents guerres pertorbaven la pau d'aquest indret; però la construcció de la línia del ferrocarril, al segle xx, ho va canviar tot.

L'any 1916, s'inaugurà l'estació de les Planes i això

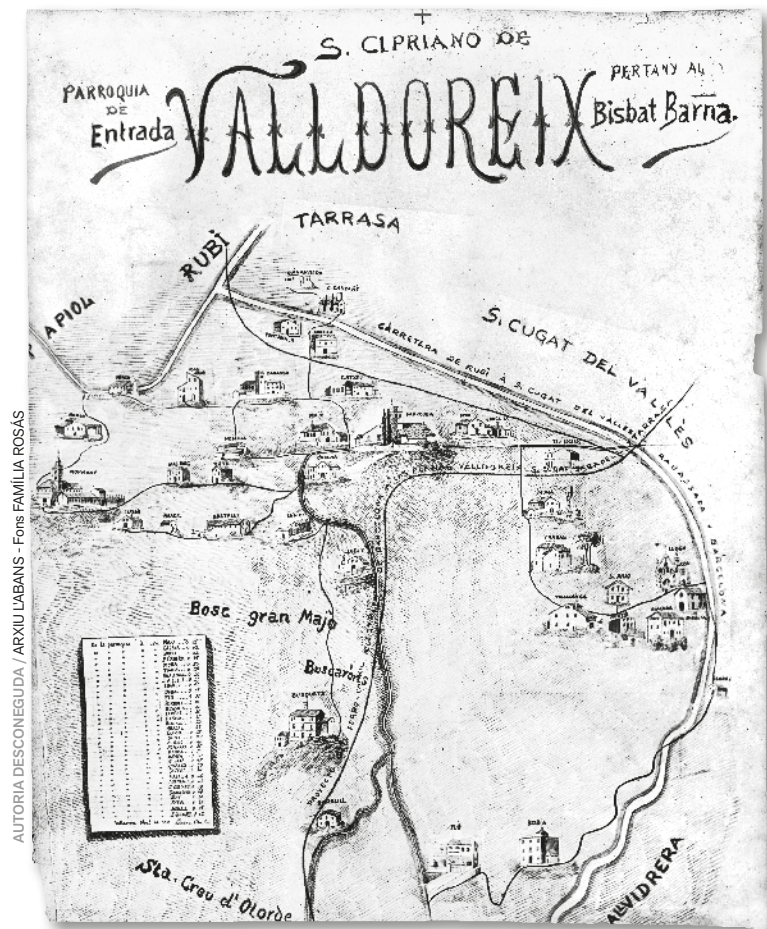
AUTORIA DE SCONEGUDA / FONS MARIA LLUISA ASBERT

ACTUACIÓ AL CASINO

A la pàgina anterior, es pot veure el Casino ple, l'any 1949, en un espectacle musical on hi intervenia la florestana Maria Lluïsa Asbert (amb un globus a la mà), entre altres figurants. Aquelles nits van quedar marcades al cor d'una generació que havia patit les penúries d'una guerra.

EL PASSAT AGRÍCOLA

En aquest plànol del 1915, es veuen les masies que formaven part de la parròquia de Valldoreix, entre les quals hi havia can Busquets i can Llobet, propietàries majoritàries de la futura Colònia la Floresta Pearson. Així mateix, veiem el traçat del projecte del ferrocarril elèctric, en construcció.

permeté que alguns barcelonins es compressin terrenys i es construïssin les primeres cases en una Floresta que nasqué sense tenir cap planificació urbanística, ni suport de cap Administració. Només la unió dels veïns en l'Associació de Propietaris va permetre mitigar els problemes de tota mena. A poc a poc, es crearen les condicions que permeteren fer d'aquell bosc inhòspit un barri on poder viure amb una certa comoditat.

El pas indispensable per a aquest progrés fou que el tren fes parada a la colònia; objectiu que s'aconseguí amb grans dificultats, però que feu que el creixement fos exponencial. Poc després, es construí la seu de l'Associació de Propietaris, la capella de Sant Pere i també el Gran Casino del senyor Tarruell, un personatge que permeté que la burgesia barcelonina i vallesana compressin cases i estiuéssin al voltant del seu complex d'oci.

La popularització de l'automòbil, a mitjans dels anys seixanta, feu canviar els hàbits de la societat benestant, que preferí llocs de platja per passar-hi els estius. Aquell

fet, combinat amb la irrupció d'una nova onada migratòria, produí un canvi en el perfil socioeconòmic dels pobladors i començà a consolidar el que poc després es convertiria en un barri amb vida tot l'any. El Casino passà a mans de la parròquia i es rebatejà com a *Casal Familiar*, i les grans festes es convertiren en activitats més modestes.

El final de la dictadura feixista provocà un canvi en la mentalitat de molts joves i a la Floresta hi aflorà el moviment hippy. Les inquietuds culturals d'aquest col·lectiu portaren a adquirir el control d'un Casal Familiar que agafà un aire de modernitat i autogestió, entrant en una última etapa d'esplendor en la qual grans artistes del moment feren del seu escenari casa seva.

La irrupció de l'heroïna, els problemes econòmics i el cansament de la gent més involucrada amb la gestió del Casal desembocaren en el seu tancament, l'any 1982.

Avui dia, la Floresta ha recuperat el vigor participatiu i associatiu que des de sempre l'havia caracteritzat, aconseguint ser un barri cordial i integrador.

L. ROISIN (ED.) / Col·lecció AFAM VERNET

ELS ORÍGENS

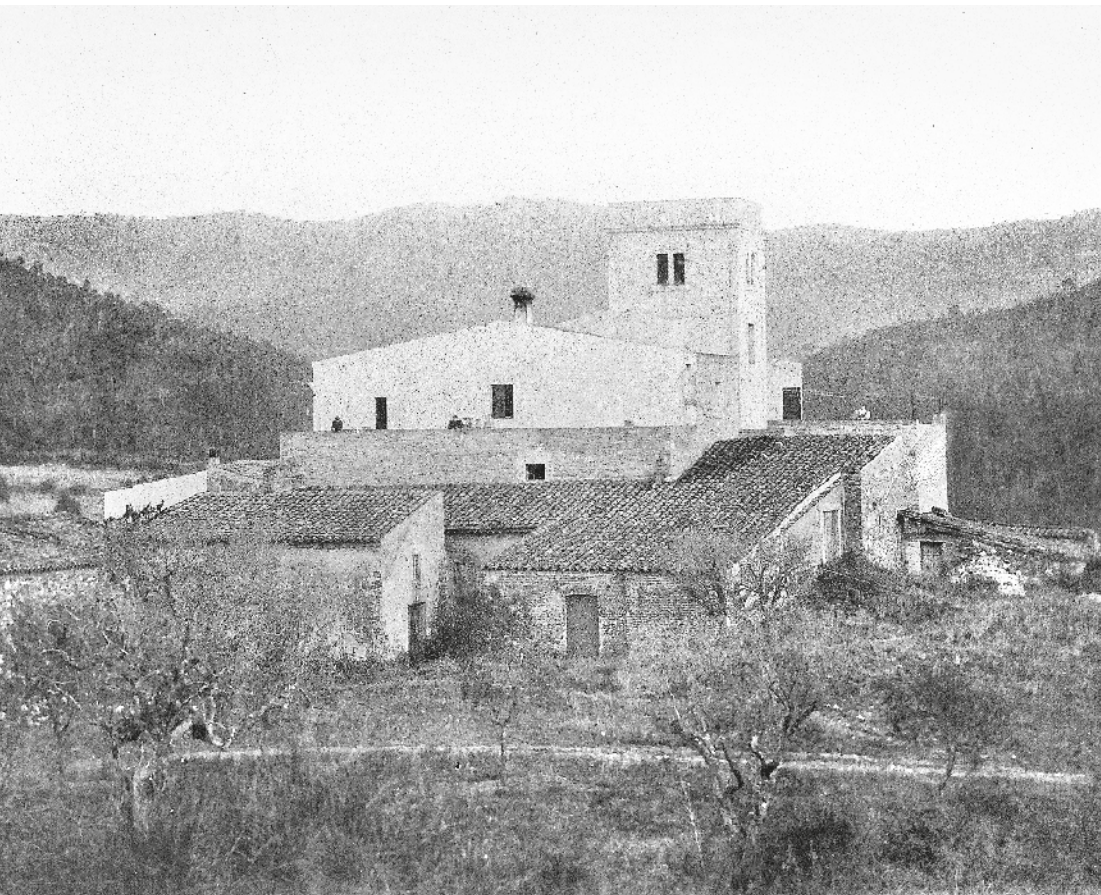
El baixador com a objectiu

Quan, al final del segle XIX, la plaga de la fil·loxera atacà la vinya de la zona de Collserola on avui se situa la Floresta, les dues masies propietàries del sòl, can Busquets i can Llobet, decidiren no continuar amb aquest conreu. D'altra banda, el projecte de connectar Barcelona amb el Vallès mitjançant un ferrocarril elèctric plantejà una nova possibilitat de negoci: vendre porcions de terreny per construir una colònia d'estiueig.

Constituïda l'Associació de Propietaris de la Floresta Pearson, el gener del 1919, la primera necessitat fou aconseguir la construcció d'un baixador per part de la Companyia de Ferrocarrils. Mentrestant, de manera autogestionada, mitjançant comissions, s'empregueren les millores més urgents, sobretot l'obertura de camins per intentar solucionar l'aïllament en què es trobava la colònia incipient.

El creixement va ser ràpid: l'any 1921, hi havia 150 propietaris, 35 cases, 50 pous, 3.000 arbres fruiters, 10 fonts naturals i 5 forns rajolers.

La inauguració del baixador, el 9 d'agost del 1925, finalment permeté arribar-hi en transport públic, fet que representà un canvi d'etapa a la història de la Floresta.

AUTORIA DESCONEGUDA / Fons FAMÍLIA BUSQUETS VIÑALLONGA

CAN BUSQUETS

En aquesta pàgina, la masia de can Busquets, del segle xv, que formà part del municipi de Vallvidrera fins l'any 1891, quan passà a formar part de Sant Cugat. Es reformà l'any 1864, per construir-hi la torre i altres elements. Al complex també i havia la masoveria (1614) i la capella de Sant Francesc.

CAN LLOBET

Masia datada entre els segles xv i xvi, que també s'havia conegut com cal Tintorer, Caldes de la Muntanya i Casanovas. Els germans Miquel i Jaume Ros, propietaris de la masia a l'època de la fundació de la Floresta, cediren els terrenys on es construí el baixador del ferrocarril, l'any 1925.

OCTAVI GALCERAN / Fons OCTAVI GALCERAN PEGUERO

